

SZERKESZTŐSÉG

és

KIADÓHIVATAL

hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia

2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET“-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:

NAGY KÁROLY,
ref. theol. tanár, felelős szerk.

VAJDA FERENCZ,
sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Felhívás.

Lapunknak e száma immár a második fél-
évből való. Olvasóink közül tehát azokat, kik egy
fél évre, vagy a második negyedévre fizettek
volt előre, kérjük, hogy a második félévre 2 koro-
nával, a harmadik negyedévre (jul.—okt.-ig)
1 koronával siessenek újra előfizetni. Július
hónap folyamán megküldjük még a lapot min-
den eddigi előfizetőnknek, de már azután csak
azoknak, kik a pénst a hátralevő időre is meg-
küldötték.

Kérjük szépen a leveleket is így czi-
mezni:

A „VASÁRNAP“ KIADÓHIVATALÁNAK
KOLOZSVÁRT.

A „Vasárnap“ kiadóhivatala.

A baptistákról.

Beke Károly presbiter bátyánk a „Vasár-
nap“ 27-ik számában védelmébe veszi a baptis-
tákat. Jól tette. Sorai legalább alkalmat szol-
gáltattak nekünk arra, hogy mi, akik már több-
ször láttunk eleven baptistákat és szemtől-
szembe is állottunk velük: elmondjuk róluk ta-
pasztalatainkat és röviden azt is kifejtjük, hogy
mit hisznek és mit tanítanak a baptisták. Ak-
kor talán az a védelem, az igazságnak ama
fegyvere, mely most a baptisták mellett tör-
lándzsát, megfordul és a Kristus igaz tudomá-

nya s ezzel együtt a református egyház védel-
mére irányul. Mert, be fogja látni, hogy a bap-
tisták, mint emberek nem tarthatnak igényt arra,
hogy az egyházban, a társadalomban erkölcs-
bírói szerepet vigyenek; mint hitvallók, mint
egy vallásos szektának követői pedig annyira
kiforgatják a keresztyén vallást a maga való-
ságából, hogy jó lélekkel inkább nevezhetnők
őket pogányoknak, mint keresztyéneknek.

Tudja Beke Károly bátyánk azt a közmon-
dást, hogy „nem mind arany a mi fémlik.“ Meg
bizonyosan azt is hallotta hirtől, hogy a drága
követ, s különösen a gyémántot hamisítani szok-
ták, s a ki nem ismeri, mint értékes dolgot
veszi meg jó pénzen. Így állunk a baptistákkal
is. Nem mind arany, nem mind színigázság, a
mit ők hirdetnek. Ők maguk pedig hamisított
drágakövek, talmi aranyak. A bibliával szólva
azt mondhatnám, hogy komisz próféták, bárány-
börbe öltözött farkasok. (Mát. VII. 15.)

Azt hozza fel Beke Károly bátyánk a bap-
tisták mellett, hogy vasárnap nem dolgoznak,
nem káromkodnak, nem isznak, nem dohányoz-
nak, sőt szorgalmasan olvassák a bibliát. De,
hát ezt csupán ők cselekszik-e egyedül? Nem
látunk-e más embereket is, hogy ugyanezt teszik?
Sajnos dolog volna, ha nem látnánk. Érdem
szamba megy-e ez? Hisz csak azt cselekszik, a
mit minden ref. keresztyén embernek cseleked-
nie kellene. És nagyon rosszul teszik ott, ha a
vasárnapot csupa kártyázással és korcsmázással
töltik el. Azt hiszem minden ref. pap lelkére
köti hallgatóinak, hogy a nyugalomnak napját
megszenteljék. Ha tehát ref. egyházunk nyilván
elitéli, kárhoztatja az ünneprontókat, káromko-

dókat, bűnösöket: miért kell akkor egy pár kegyeskedő embernek kiszakítani magát az egyház védelme alul és elégedetlenkedni annak eljárásával? Ám tegyék meg ezt is, mert hibát mindnyájunkban találhatnak. De nézzük meg, kik keresik bennünk a hibát, kik ítélik el a reform egyház igehirdetését, keresztyéni munkásságát? A baptisták — most csak azokról van szó.

Azok az emberek, a kik ezelőtt az egyházra, a vallásra, az Istenre semmit sem adtak. A tolvajok, a gyilkosok, a kik a börtönök penészes falai között tanulták a becsületet; az uzsorások, kik a szegény ember véres verejtekkel szerzett filléreit elrabolták; a paráznák, a háztüzzontók, kik ifjuságuk ártatlanságát, a családi élet szentségét sorban tiporták; a részegesek, az Istenkáromlók, kik testi és lelki kincseiket prédára dobták. Nó, ezeknek az embereknek egyszer csak úgy jön, hogy előbbi fertelmes életükkel szakítsanak (?) és beálljanak prófétáknak, feltolják magukat a világ ítélőbiráinak. Mit szólana ahoz Beke Károly bátyánk, ha egy tolvaj, a ki ellopta a mezőről kész, száraz szénáját, holnap, holnapután — kezében a bibliával beállitana házához és kezdené kioktatni a becsület felől? Hát ahoz mit mondana, ha az uzsorás beszélni kezdené a felebaráti szeretetről? Ugy-e bár furcsán venné ki magát. No, látja, ilyen színben tűnnek fel előttünk a baptista próféták is. Mi nagyon örvendünk, hogy ezek az emberek végre Istenhez tértek, s Isten is örvend a megtérő bűnösön. De, azon már sem mi nem örvendünk és bizonyára Isten sem

örvend, ha röktön kezdik fitogtatni kegyességüket, mellüket verve hirdetik vallásosságukat. Ez nem keresztyéni eljárás. Ez farizeusság. Az igaz keresztyént mi a publikánusban (Luk. XVIII. 9—14.) és Zakeusban látjuk (Luk. XIX. 1—10.)

Mi attól, a ki minket oktatni, tanítani akar, a ki Isten igéjének hirdetésére adja magát: nemcsak tiszta, büntetlen előéletet követelünk meg, hanem azt is megvárjuk, hogy legyen tudományosan képzett ember, legyen neki erkölcsi beszámíthatósága. Meg van-e ez a kellék a baptistáknál. Nincs. Nekik sem iskolájuk, sem papképző-intézetük nincs. Így tehát voltaképpen ők maguk sem tudják, hogy mi a hitvallásuk.

Ilyenek a baptisták külsőleg. Hogy milyenek belsőleg: arról egy más cikkben szólunk.

Vajda Ferencs.

Jeruzsálem.

(Gerok.)

Jeruzsálem, te megöled a prófétákat.
S az Ur követeit megkövezed!
S oh jaj, még *annak* is vére kezetre szárad,
Ki szivét mint senki, *ugy* adta neked.
Sergét üldözi gunyjaid ostora;
Ah, félsz, félsz a Király fiától! S noha
Füled hallja a szót, már nem
Térsz meg te soha!
— Jeruzsálem!

TÁRCZA.

Nagy vakáció.

Irta: *G. Diószeghy Mór.*

Tudja, aki ismer, hogy nehezen mozgatható ember vagyok. Az öreg, rongyos diványtól az íróasztalomig két lépés van, ezt járom naponként; a templomig hosszabb az út, ezt már hetenként csak kétszer teszem meg; azon túl azonban csak hosszabb megfontolások és előkészületek után indulok — néha; túl a határon: ez már esemény számba megy.

Hanem azért mégis megesett, ami megesett. Három fiam legyurt egy esztendő a nagy iskolában. Utánok kellene menni, megnézni azt a szép, ünnepélyt, a mikor a professor urak egy esztendei komoly munka után azt mondják annak a szép, eleven seregnek: adjon Isten boldog vacatiót!! micsoda öröm ez! Nem csak a tanuló seregnek, de a tanító mestereknek is, meg a szülőknek is — ha a testimonium nem dudál bele. Ez öröm nekem is kínálkozik most, miért ne ragadnám meg? Én megyek!

. . . Mikor beléptem az öreg collegium udvarára, Isten bizony, akaratlanul meggyökerezett a lábam, valahogy úgy másképpen dobbant meg a

szivem és önkéntelenül sóhajtottam egyet. Talán a régi emléket. Hej, mert sok, sok, nagyon sok fűződik ehez az öreg alma materhez az én életemből. Talán az elröppent ifjuság. Hej, mert én is voltam ifju! Álmaim is voltak — voltak. Itt kezdődtek, itt születtek és — nem itt foszlottak széjjel. Régen volt; amikor kiléptem ezen a kapun utoljára, mint tanuló.

„Husz esztendő: az idő, hogy eljár;
— Cserebogár, sárga cserebogár.“

De félre borongó gondolatok! Odabenn a nagy tágas teremben most eresztik két hónapi pihenőre e jelen virágait, a jövő reményeit.

Hát ez nem valami üres látványosság, hanem szép komoly és megható ünnepély.

Benn a diszes közönség előtt most tartja az igazgató az elmúlt évről a beszámolót. Azt mindjárt észre vettem, hogy munkájával nem csak külső csillogásra törekedett, de igazi lelkiismeretes valóságra, mert nem csak a szép és örvendetes dolgokra mutatott rá, de jelezte a hibákat és bajokat, melyek az esztendő folyamán előfordultak. Azt is észrevettem, hogy a professor urak nem adják kegyelemből a calculust és — miután az én szivem még is inkább a szülőkhöz húz — talán kissé szigorúan is.

Csak egyet nem tudtam ki ismerni a nagy tanuló seregből: *a bagoly diákokat*. Talán ki is pusztultak már és csak mint VII-ik osztályosok

Jeruzsálem, templomod csarnokába
 Összegyűjteni hányszor akarta
 Ő gyermekeidet, mint „tyuk a fiait.“ De a kába
 Vad sereg rá sohse hajta.
 Hivogatást még egyszer rebeg isteni ajka:
 A tizenegyedik óra ütött! Hát nem,
 Nem ráz meg a hangja?
 — Jeruzsálem!

Jeruzsálem, lásd, téged úgy szeret Ő,
 Érted van minden fáradozása.
 A kufárhadat ah nézd, mint veri szét e tető
 Alul áhítatos nagy háborodása.
 Oh halld, szent templomod csarnokiba
 Mint zug, zeng ajakáról átok, ima,
 Szent „jajjai“ lelken, hát nem
 Döngenek át,
 Jeruzsálem?!

Jeruzsálem, olajfa hegyednek ormozatárul
 Tekint le reád fájó, kinzó szeretettel.
 Könnye-patakja im' ő szent arczára aláhull,
 Részvétellel szerető szive ennyire telt el.
 Hah, hátha egykoron Ő, ki szolgád leve néked,
 — Megváltó menedéked, ki szenvedte érted,
 Szörnyü időbe' itéletet tartani jőne
 Mi lenne veled, ha
Hélve szava zengene már fenn?
 Jeruzsálem!

Jeruzsálem, rád még a nap alkonyi ágról
 Csókolgat özönnel arany sugarat.
 Még templomodba' sok illatos áldozat ég föl,
 De jaj — majd itt kő kövön egy se marad.

Gyűl majd a kesely, gyűjti a hulla,
 Bezárva kapud, fiaid beszorulva . . .
 Szörnyü, szörnyü a vég! Ládd nem,
 Nem hallgat meg az ég,
 Jeruzsálem!

. . . Jeruzsálem, letünt csillagod újra
 Harmadszori fényben támad-e fel?
 — Igen. Ujjá szül a Lélek. És rajt' alapulva
 Lész Isten várossa s az Urba
 Hivők számára szent menedék hely.
 Benned lakik Ő, híveivel, cselédeivel,
 És falaid kövek helyett *lelkekből* építi fel.
 — Ah, várj, várj mireánk is, *odaát fenn*
 Jeruzsálem!

Ravass László.

Eredj el békességgel!

Luk. VII: 36—50.

(Képpel.)

Alig van kép az Idvezítő életében, mely
 varázsával annyira lekötné szivünket, mint épen
 az, melyet mai képünk ábrázol. Együtt van itt
 e képen a bűnök felett ítélő Biró, a szivek és
 vesék mélyére látó Istenfia, a tanító Mester, a
 szerető, szelid s épen azért kegyelmesen meg-
 bocsátó Jézus. De itt van egyszersmind a meg-
 alázott emberi kevélység és fondorkodás — és
 a felmagasztalt alázatosság és bűnbánat.

A farizeus Simon házában egy bűnös asz-

élnék tovább. Az én időmben ők voltak e napnak
 fő hősei, minden lépten beléjük botlott a szem:
 szájukban az első nyilvánosan füstölő szivar és
 testükön az attila. Ma más világ van: gyufaszál-
 vékony cigaretta és kaizer kabát. De ha külsőleg
 nem is lehet őket megismerni, tudom én jól, hogy
 ők magukban ma is érzik, hogy náluk fontosabb
 és boldogabb egyének ma sincsenek ebben a vén
 kollegiumban. A külső változik, az érzelem meg-
 marad.

De így is eleven és gyönyörködtető ez a kép.
 Látni azt a büszke örömet, mikor egy-egy kisebb-
 nagyobb tanuló átveszi a kiérdemelt jutalmat.

Hát hiszen én magam sem adtam volna két
 ezimeres ökorért, mikor a nagyobbik fiam a mar-
 kába szoritotta a kapott tallért és könyvet. Persze
 a feleségem elkezdett békételenkedni, hogy miért
 nem adtak a legkisebbiknek is, hiszen olyan kicsiny
 még szegényke. Hanem persze, ha ezek a profes-
 sor urak az édes anyák kívánsága szerint osztá-
 nák a jutalmakat, egy secunda se lenne a világon
 és vagon számra kellene ilyenkor hozatni a tallé-
 rokat és a jutalom-könyveket.

Nóhát — az Isten bűnül ne vegye — én is
 sajnálom ilyenkor a szomorú arcú gyermekeket.
 Ha ezek itt-ott láthatók nem volnának, akkor volna
 ez a kép egészen szép, vidám és eleven. De így
 is szép és megható.

Adjon a jó Isten boldog nagy vacatiót!!

Hazafelé.

A külvároson át tartottam hazafelé. Öreg este
 volt már, lehetett úgy kilencz óra is. Valami meleg
 köd ereszkedett alá, hó olvadás után a még ned-
 ves föld ebbe a lenge, szürkés takaróba burkoló-
 zott, hogy meg ne fázzék. Nyomott, rossz kedvű
 voltam: a külvárosok szokott, siralommal teljes
 levegője ránehezedett a lelkemre, s a nyomornak
 és bűnnek eme fojtó hangulata egészen elfogott.
 A szűk utczákon végig feküdt a szegénység szaga,
 s úgy tetszett nekem, mintha minden viskóból
 valami tompa, kinos sóhaj hallszanék. Itt laknak a
 nagy város áldozatai, azok a szerencsétlen, agyon-
 kinzott, holtra fáradt, beteg emberek. Csodálatos
 vonzó ereje van a városnak. Húzza, vonja magá-
 hoz az embereket, fölhasználja munkaerejüket, ki-
 öli lelkükből a nemes indulatokat, helyüket betölti
 nagyvárosi bűnökkel, s — aztán visszadobja őket
 a szemétdombra. De a lelkük már ki van égve,
 erkölcs helyett ledérséggel, hit helyett könnyelmű
 hitetlenséggel, természetesség helyett nagyzólással
 és látszathajhászással, megnyugvás helyett vad elé-
 gedetlenséggel, becsületes szorgalom, törekvés helyett
 irigységgel és mások kárát kereső indulattal van
 teli. Szomorú hely ez nagyon. Itt boldogtalan em-
 berek laknak.

Elöttem két alak ment. Majdnem egyforma

szony járul Jézushoz, hogy az ő isteni szavával, mennyei hatalmával adja vissza lelkének nyugalalmát, melyből eltávozott a békesség. Vétkezett; lelkében sötét homály borongott; a fényt, mely sugarával megvilágíthatná szívét, vajjon honnan nyerhetné másunnan, ha nem attól a szelid alaktól, a kinek ajkán a szeretetnek és irgalomnak oly büvös hangjait hallotta megcsendülni? Remegve közelít Jézushoz, majd egyszerre térdre omlik előtte; a drága kenetet a bűnbánat könnyeivel vegyíti, azzal keni a Jézus lábait s az ő bűnének tudatában mélyen megalázkodva, hajával törli meg az Idvezítő lábait...

Simon farizeus ezalatt titkon nézi az Idvezítőt... Hogyan?? Miért nincs harag a nagy próféta arcán, midőn egy bűnös közelít hozzá? A farizeusnak arcán már ott tanyáz a káröröm, hogy Jézust majd elvádolja: ime, megfogtam a nagy Mestert! — hisz' neki tudnia kellene, hogy e nő bűnös!...

De Jézus olvas a farizeus lelkében s egy példázattal fordul hozzá: Simon halld csak: „Egy kölcsönző embernek két adósa vala; az egyik adós vala ötszáz pénzzel, a másik pedig ötvennel. És mikor azok meg nem adhaták, mind a kettőnek elengedé. E kettő közül azért mondd meg, melyik szereti azt inkább? Felelvén pedig Simon, monda: az, a kinek többet engedett el. És Jézus monda neki: igazán itéltél... Annak okáért mondom neked, hogy az ő sok bűnei megbocsáttattak ez asszonynak, mert igen szeretett; a kinek pedig kevés bocsáttatik meg, kevésbbé szeret. És monda annak: Megbocsáttatik neked a te bűneid... A te hited téged megtartott. Eredj el békességgel!”

gyorsan haladtunk, mert csak apródonként fogyott a távolság közöttünk.

Amint egy sárga betegfényű lámpa mellett elhaladtak, láttam, hogy az egyik középkorú, szegény munkás asszony lehetett, a másik leánya, egy mezitlábás, vézna, 7—8 éves teremtés. Az asszony valami nagyon súlyos terhet vitt a fején; hangjának el-elfulása, s nyögésbe haló beszédje elárulta, hogy alig bírja terhét, pedig ugyancsak iparkodik vele. — De még nagyobb teher lehetett a lelkén. Hangjának kesernyés, fanyar ízéről, rekedt, durva színéről egyszerre észrevettem, hogy ez az asszony sokat veszekedett, sokat átkozódott, s hogy nagyon, de nagyon elégedetlen a sorsával. Hisz eddig csak nyomorban, roskasztó munkában, és szenvedésben volt része.

Mellette haladt, félig futva, félig lépve, sápadt, vézna leánykája. Anyja kötényébe fogózkodott, s úgy aprított nagy szaporán fázós lábaival. Oly igazi gyermek volt e gyermek. Derüs, ábrándos, ártatlan lelkét még nem forrázta le a valóság dérhullása. Meg volt elégedve, tudott hinni álmaiban, s valami odaadó, önfeledt bizalommal hitt szülőiben Felsőbb, varázshatalmu lénynek tartotta káromkodó, iszákos apját, s házsártos, átkozódó anyját. Gondtalan boldog életet élt naiv, gyermeteg hitével.

(Vége köv.)

Ravasz László.

Ime, Jézus oly fegyvert fordít a farizeus ellen, a melynek igazságát kénytelen elismerni, de a helyett, hogy engedne az igazság erejének, megkeményíti az ő szívét. A bűnös nő pedig hallja a megváltó szavakat: „Megbocsáttattak neked a te bűneid... Eredj el békességgel!” És könnyének harmatán keresztül feltűnik a nő lelkében a megnyugvásnak és a megvigasztalódásnak fehér galambja...

Közel kétezer éve, hogy e jelenet lefolyt, de ez még ma is oly fenséges, annyira élő, hogy lehetetlen, hogy a legmélyebb megindulás ne támadjon szívünkben, de egyszersmind a legszentebb elhatározásra ne indítsa akaratunkat. E kép ma is igen gyakran megismétlődik. Mert mindig vannak farizeusok, a kik kétszínűen hajlékukba édesgetnek, hogy ott törbe ejtsenek; a kik, bár kénytelenek elismerni az igazságot, de keblüket elzárják előle és míg mások szemében mindenáron szálkát akarnának keresni, addig a magukéban nemcsak hogy nem látják a gerendát, hanem a szeretetlenségnek, a gyűlölségnek, az irgalmatlanságnak adták át az ő megkeményedett szívüket.

Nekünk pedig immár le kell vetnünk ama régi embert és felöltöznünk az újat. Ime, ott van a farizeussal szemben a bűnös nő, a ki egész szívét odaadta az igazi bűnbánatnak és a megtérés utáni vágyának. Az ő „bűnei megbocsáttattak, mert igen szeretett.” Bűneink bocsánatára, az Idvezítő irgalmára mindnyájunknak szüksége van. És sehol másutt nem találunk békességet, hanem csak az Idvezítő lábainál. De a Krisztus kegyelmének feltételei vannak: a hit, a mely nem fontolgat, nem tétováz, a mely bizik és bocsánatot remél az igazi bűnbánat után; és a szeretet, mely a szívet elválaszthatatlanul a Jézushoz kapcsolja.

Ne késsünk, ne tétovázzunk sokáig. Ha bűnünk „több is, hogysen a tengernek fővénye”, a Krisztus lábainál levéttetik annak súlya. Sok avagy kevés bűn egyaránt irgalmat talál. Csak őszinte, igaz bűnbánattal, erős hittel akarjuk a megtérést. Ime, a bűnös asszonynak „az ő sok bűnei megbocsáttattak, mert igen szeretett.” Mi is szeressük a Jézust „teljes szívünkkel és minden erőnkkel” — és akkor nincs oly sötétség lelkünk mélyén, melybe fény sugárt ne lövellne a Jézus szelid hangja amaz evangelium által: „Eredj el békességgel!”

Tóth Gyula.

Hazai krónika.

Az országgyűlés ugyan szünetel, de az ország dolgai folyásában most is bőven akad feljegyzésre méltó dolog.

Az Ausztriával való gazdasági kiegyezés, a közös vámterület alapján mind több-több nehézségbe ütközik. A két kormány közti tárgyalások ujabban megakadtak, mert az osztrákok nem akarnak engedni abból, hogy gyári áruik

számára Magyarországot egészen lefoglalják az által, hogy más országok ilyen áruira magas behozatali vámokat vessenek; másfelől pedig a magyar nyerstermények (gabona, állat, gyapju stb.) rovására a más országokból jövő ilyen árukra vámot ne tegyenek. Persze ebbe a magyar kormány nem egyezhetik bele. A becsületes megalkuvás így nem sikerülván, most az osztrákok alattomos sakkhuzásokhoz folyamodtak. Az előleges megállapodás ellenére elárulják a tárgyalási tervezetek egyes részeit, persze a kevésbé előnyösöket, s gondoskodnak, hogy az egész nép „műfelháborodást“ csináljon. Sőt ujabban még a külföldet is telelármazzák a magyarok ellen. *Körber* osztrák és *Széll* Kálmán magyar miniszterek ezért oly haragos-lábra kerültek, hogy a múlt héten ő Felsége próbálta meg kibékíteni őket. A mi ha nem sikerül, egyik bukni fog. — Nálunk a *függetlenségi és 48-as*

párt szándékozik a nyáron nagyobb akciókat kifejteni népgyűléseken az *önálló vámterület* mellett, vagy az Ausztriától való gazdasági különválás érdekében. — Szép, szép, de olyan lánghán csinálják, mint a ki akar is, nem is. Pedig ez a dolog Magyarország létkérdése!

Ő Felsége, királyunk nyaralni *Ischl*-be ment oda fognak tehát a miniszterek további veszekedéseik közt egyezkedni járni.

Míg más miniszterek az ország anyagi érdekeiért küzködnék a *közös hadügyminisztériumban* arról tanakodnak, hogy nehéz a katonák „czakkumpakk“-ja. Azt tervezik, hogy könnyítsenek rajta. Milyen szép dolog! De az országnak hány 100 milliójába fog kerülni az új felszerelés? Bizony azt hiszem a katonák tovább is megmaradnának így csak az adót lehetne könnyíteni. Hanem minálunk az emberek olyan szívesen állítják a dolgokat a fejük tetejére!

Lám *Kolozsvárt is most folyik a házvezred jubileuma*, új zászlót szentelnek neki, a melyen a magyar korona a kétfejű sas gyomrában van s a kaszárnyákon a sok öles fekete-sárga zászlók mellett csak úgy szégyenkeznek egy-egy piczike nemzeti-szinű lobogó. Pedig hát annak a hadseregnek legalább „*közös*“-nek kellene lenni. De hát — „*közös* lónak turós a háta“ s úgy tetszik, hogy itt „*közös*“ csak a magyar nemzet háta.

De úgy kell a magyarnak, mindenki rugja, ha nem tud úgy visszavágni, hogy „haláláig abból kolduljon“. Ime; Kolozsvárt egy nadragos ember oláhul akar beszélni egy kereskedővel s mert az nem tud, összeszidja. Karloczán meg a magyar nemzet által adományozott vagyionban daskáló „*szerb nemzeti egyházkongressz-*

szus“ alelnöke (Krasojevics) a két példányban (szerbül és magyarul) kiállított felirat közül *megtagadja a magyarnak aláírását*. — Szegény Magyarország!

A különböző foku iskolák szünetelvén, tanáraik *tanári közgyűléseket* tartanak. A középiskolaiak (gimnáziumok és reál iskolák) Szabadkán *Beöthy* Zsolt budapesti egyet. tanár elnökléte alatt; a polgári iskolák tanárai Brassóban *Lád* Károllyal, a tanítóképezdeik Budapesten *Kovács* Jánossal élükön. „A tudományos emberfő mennyisége egy nemzetnek igazi hatalma“, — mondá az egyik elnök. Nó, mi meg e mellé a lelkiismeretességet s erkölcsi jellemet vennők legeslegfontosabbnak. Egy nemzet felvirágzásának az alapja.

Hire jár, hogy egy új *minisztériumot* csi-

nálnak nálunk az osztrák mintára, vagyis az eddigi kereskedelmi és közlekedésit választják két felé: ipar- és kereskedelmi; vasuti és közlekedésre. Bár több haszna lenne, mint a hivatalnokok szaporodása!

Egy hivatalnokokkal telt ország ugyanis legtöbbször elégedetlen ország, mert a hivatalnok a más keresményéből él s alig lehet neki annyi fizetést adni, hogy megelégedett legyen. A mieink is folyton panaszkodnak. Most nagy reményekben vannak, mert úgy hallszik, hogy maga Ő Felsége azt mondta: „Azt akarom, hogy ezeknek is annyi fizetésük legyen mint az osztrákoknak“. Azoknak pedig legalább $\frac{1}{5}$ -el több van.

Szemlélő.

Világkrónika.

E héten a közérdeklődést a világ színpadán főleg *Olaszország* kötötte le. Ijju királya látogatásokra megy az európai udvarokhoz, először Szentpétervárra, aztán Berlinbe s tovább — csak a mi uralkodónkhoz *uem* Miért? — hiszen a hármasszövetségben társa a mi királyunknak. Hát biz' azért nem, mert boldogult atyja Umberto járt Bécsben, de a mi királyunk azt soh' sem viszonzta Rómában. Nem pedig azért, mert Olaszországban a pápa és király, a Vatikán, hol a pápa lakik s a Quirinál, hol a király székel, olyan ellenséges lábon élnek egymással, hogy ha egy idegen fejedelem Rómában előbb az egyiknél tesz látogatást, a másik nem fogadja, kivált a pápa, mert nem tud bele törődni, hogy neki világi királysága is ne legyen. Azt pedig az olasz nemzet — igen helyesen — elvette tőle. Egy országnak csak egy királya lehet s Olaszország egy ország akar lenni és pedig nem a pápa alatt. A mi királyunk pedig, mint nagy katolikus egész uralkodóházával inkább huz a pápához s hogy meg ne sértse, inkább nem adta vissza Umberto volt olasz király látogatását. Hanem most már a bölcsek diplomaták tovább kombinálnak s azt mondják: *a hármasszövetségnek* (Német birodalom, Olaszország, Osztrák-Magyar monarchia) már inganak az alapjai, mert Olaszország most a francziákkal, Németország meg a muszkákkal barátkozik s mi — a pápa kegyéért — szépen kikopunk, Ennek pedig még fura következményei lehetnek, mert az osztrákok a nagy Németország felé, a többi szláv népek Oroszország felé, a déli latin népek pedig Olaszország felé huznak, míg egyszer csak — ha benn a birodalomban szétváltak — egy szép napon majd úgy megosztózkodnak rajtunk, mint annakidején a szegény Lengyelországon. Ime ez is a pápaság áldása (!k) lesz Magyarországon! Hanem az Isten addig csak felnyitja a magyarok szemét s a pápai bomlasztó kovászt felváltja az evangelium erősítő sója.

Nem kevesebbet beszélnek az európai saj-

tóban egy másik esetről a mely a legszomorubb képet mutatja a legmagasabb körök egy részének erkölcsi állapotáról. Ez a *braganzai herceg Ferencz József* esete, kinek anyja Turn Taxis hercegnő s így a mi királyi családdal is rokon. Ő is küldöttségbe ment az angol király koronázására. De ott egy lebuiban oly dolgokat mivelt, miért Isten az ő-szövetség szerint hajdan kénköves záport bocsátott a földre. Őt az angol rendőrség fogta el, de most törvény előtt kell állania, mint a legutolsó embernek. Büntetését is megkapja bizouyára, mert az angol törvény nem ismer kivételt.

Egyébként a népek folytonos forrongásának most is vannak nyomai. A távol *Kínában* újra forrongás van, mert a mult háborúért az európaiaknak fizetendő kártérítés fejében a mandarinok (kerületfőnökök) úgy zsarolják a népet, hogy az már alig tűrheti. Szomszédunkban *Bulgariában* meg felkelő macedon bandák garázdálkodnak a török határon, keresve az összeütközést, hogy oroszország támogatásával a török fenhatóság alól magukat függetlenítsék s Ferdinánd fejedelmük önálló királyságra tegyen szert.

Általános az öröm *VII Edwárd angol király* johban léte felett, ki most már, az orvosok véleménye szerint tul van minden veszedelmen, úgy hogy koronázása az őszön talán megtartható lesz.

Egyházi élet.

Maros-Ujváron az enyedi egyh. megyében gyönyörű templomszentelési ünnepély volt jun. 29-én. A szép templom 12 ezer koronába került, melynek legnagyobb részét buzgó hiveink adták össze, köztük Gr. *Teleki* Ádám 3000 koronát. A gyönyörű helyet a kincstár adta. A szép tervet ingyen készítette *Szabó* Károly bánya-főmérnök. Nagy támogatással volt még *Fritz* bányatanácsos, ki luth. létére ottani egyházunk főgondnoka, bizonyítva a protestánsok közti belső viszonyt. Dr. *Bartók* György püspök ő méltóságát, ki *Nagy* Károly th. tanár kíséretében utazott, nagy kitüntetéssel fogadták. *Böjthe* *Jaucsó* Lajos lelkész fogadta szép beszéddel. Az ünnepi beszédet *Nagy* Károly th. tanár tartotta Zakh. IV. 6. alapján a vallásos és egyházi élet azon alaptörvényét fejtegetve, hogy azt „nem erővel sem hatalommal, hanem csak az Isten lelke által lehet építeni.“ Dr. *Bartók* püspök ur, ki a volt templomfelszentelésnél 25 év előtt az ünnepi beszédet mondotta, most mélyen megható felszentelő imát mondott. Imát mondott még *Sándor* János esperes, keresztelt *Egerházi* Lajos, esketett *Bartha* Lajos, urvacso-
rát osztott *Szécsi* Ferencz és *Ferencz* Samu. A templomépítés történetét *Jaucsó* lelkész olvasta fel, mely sokunk szemébe csalt örömkönnye-
ket. Minő hatalom az élő hit! Egy gyönyörű urasztal-takarót Gróf *Telekiné* Zeyk Agnes adott „tövisek közt nyiló liliummal“ és szép urasztalt

pedig Deák Lajosné, kir. tanácsos, tanfelügyelőné M.-Vásárhelyről. Isten oltalmazza és áldja meg a szép templomot s egész anyaszentegyházunkat!

A katolikusok nálunk ujabban különösen a belső építésre fordítják gondjukat. Most tartották meg a Mária-kongregációk nagygyűlését, augusztus végén lesz a „Kath. legényegyletnek országos gyűlése“, majd „A kath. egyletek országos szövetségének kongresszusa.“ E mozgalmak igazi lelkei, láthatatlan vezetői a jezsuiták, püspökfeje pedig Majláth. Egy óriási hálózat lassu, de biztos kiépítéséről van itt szó, mely magába foglalja a műveletlen elemektől fel az árisztokrácia legmagasabb osztályáig a nép minden rétegét. Nevel magának olyan fanatikus táborát, melylyel majd az állam sem fog birni, a mint ezt Franciaország példája mutatja. Céljuk — mondta a gyűlésen Prohászka Ottó — hogy természetfeletti világnézetre neveljék az embereket. A mi magyarul annyit tesz, hogy minden badarságot, minden képtelenséget, minden babonát kész igazságnak vegyen. Ha a pap természetfeletti ismerettel, természetfeletti erővel bír, el kell képzelni: mi lesz ennek az eredménye? Egy nép, mely vakon követi a folyton csodákat gyártó kath. papokat. Spanyolország erkölcsi züllöttsége eléggé mutatja, hogy mi lesz a vége. „Isten óvja, oltalmazza, mi Magyar hazánkat!“ Hanem mi se aludjunk! Nekünk szól a felhívás: „Kelj fel te nagy alható!“

Budapest főváros 536 ezer forinttal épített kath. templomot Kőbányán a város k. pénzéből, melyhez tehát a sokat szidott protestánsok és zsidók is járultak. Kötelessége volt — mondják — mert a város pátronusa a pápista egyháznak. Biz' ez szégyenletes állapot s azt a törvényt, mely ilyen állapotokat teremt, sürgősen meg kellene változtatni, mert ez mégis absurdum, hogy az emberrel ellenségei várta építtessék. Ez a szabadság?!

Zelenka Pál tiszai luth. püspök Szentiványi főfelügyelővel Brassó megyébe érkezett, hogy az ottani magyar csángók luth. egyházait meglátogassa. Átutaztában Kolozsvárt meglátogatta a mi püspökünket, kivel testvéries jó viszonyt tart fenn. Brassóban nagy örömmel fogadták s jelenlétében nagy tüntetést rendeztek Mohr Gyula volt esperesnek, kit az utóbbi időben több oldalról megtámadtak volt. Isten áldása legyen utján a testvér-egyház magyar püspökének.

Apróságok,

A képen dolgozik. Leonardo de Vincit, a híres festőt megbizta az uralkodó, hogy egy bizonyos képet fessen egy meghatározott időre. Egy bizonyos ideig dolgozott a festő, akkor több, mint egy hétig arra se nézett, mintha nem is akarná az elvállalt képet megfesteni. Megtudja a király, hozzá küldi egyik főemberét, hogy vonja kérdőre a festőt a mulasztásért, de mivel ez szóba se állott a küldött főemberrel, maga elé idéz-

teti és szigoru hangon szól hozzá: „Miért hanyagolta el a már elvállalt kép megfestését.“ „Én nem hanyagoltam el Felség“, volt a felelet. „Én tudom, hogy több mint egy hete a kezébe se vette az ecsetet“, válaszolt csodálkozva a császár, „Igaz, Felség!“ válaszolt ismét a festő, „de azért én a képen dolgoztam. Az ecsettel a vászonra festeni a képet, az a legkisebb dolog. Az utolsó héten távol voltam a kifeszített vásznamtól, de a kép mindig eszemben volt, bárhová mentem és folytonosan azon dolgoztam, miképpen helyezzem el és miképpen csoportosítsam az alakokat a képen. Legyen nyugodt Felség, a kép a kellő időre készen lesz.“ Állítólag a híres festőnek ez a legsikerültebb képe. A keresztyén élet tökéletességét mi is csak úgy érhetjük el, ha szüntelen a Krisztussal együtt dolgozunk, vele együtt éljük le az életet.

Későre jött. Egy férfi, egyik hideg reggel, korán ment a rendes foglalkozását megkezdeni. A mint az utcán halad, meglát egy nagyon is fogyatékosan öltözött kis fiút, a mint dideregve ott ül egy háznak a lépcsőjén. Megkérdezi: „Kis fiam, mit csinálsz ott?“ „Várom, hogy az Isten gondoskodik rólam“, volt a nem remélt felelet. „Anyám mondotta, hogy fog gondoskodni, anyám pedig soha nem hazudott“. „Menj haza fiam“, válaszolt a kérdést tevő — „ez a hely nem neked való.“ „De nincs hová menjek, nincs házunk. Apám meghalt, János is meghalt, azután édes anyám is követte őket. És anyám mondotta, hogy ha jó gyermek leszek, az Isten majd küld valakit, ki rólam gondoskodik. Én bizonyosan tudom is, hogy küld valakit, mert anyám mondotta, anyám meg soha nem hazudott.“ „Gyere velem“, szólott hozzá, „az Isten küldött engemet, hogy gondoskodjam rólad“. „Megyek, megyek, tudtam én jól, hogy Ő küld valakit“, felelt bizodalmasan a kis fiu — „de — de maga egy kissé későre jött.“

Cs. Zs.

Vegyes hírek.

Rablógyilkos asszony. Budapesten egy félre-eső utca faraktárában a kapu megett egy feldarabolt holttestet találtak. Felismerték, hogy Erdei nevű idősebb gazdag zsidó ékszerész. Ez alapon kiderítettek mindent. Gyilkosa Petró Gyuláné, Bartók Eszter, egy becsületes asztalos-legény neje. A fényűző 23 éves nő, miután felpucczolta férje pár száz forintját, rátára vett ékszereket. Ezt ment rajta felhajtani Erdei. Délután volt. A szobában homály. Az asszony rávetette magát az öregre s száját betömve megfojtotta. Aztán pénzét elvette. testét feldarabolta egy konyhakéssel, kis gyermeke kocsijába rakta s letakarva kitolta a raktárhoz, hová bedobta a darabokat. Aztán hazament, gyermekét azon módon lefektette a bölcsőbe, hazatért férjének vacsorát adott s maga is nyugodtan (?) aludt reggelig. Másnap elfogták. Maga vallotta meg részletesen ezeket. A mi megdöbbenő az esetben, ez: jó családból való, uri nevelésű nő, férje igen munkás, becsületes ember, két kedves kis gyermekük van, hogyan tehette? — Bizonyos, hogy az egésznek alapoka a nő hiúsága. Ha ez a nő igénytelen, szelid, alázatos lesz vala: valjon történik vala-e ez? Igen ám, de ilyen csak az olyan ember lehet, ki Isten előtt való alázatossága és igénytelensége alapján tanul

olyannak lenni az emberek előtt is. Lehet-e hát kétkedni abban, hogy a bänök igazi orvosága a vallásban van? Vajha végre mindenki megértene e legnagyobb igazságot!

A kik megértik az idők jelét. Gr. Dessewffy Pál a mult évben 500 ezer koronás alapítványt tett arra, hogy annak kamataiból családjának elszegényedett fiu tagjai neveltessenek. Most ujabb 20 ezer koronát arra tett le az Országos Nőképző-egyesületnél, hogy abból meg a leány-gyerekek neveltesse. Ez a gróf megértette az idők jelét. Ő maga most több százezer hold birtok tulajdonosa. De ki tudja mi lesz jövőre? Egyet tud: a tanuláshoz és tudáshoz mindig lesz annyi értéke, hogy abból meg lehessen élni. Ezzel biztosítja családjának jövőjét. Hát minálunk gondolnak-e erre az emberek? Régen bizony gondoltak. Mutatja a kollégiumainknál letett sok szép alapítvány. Most ujabban kerületünk vezető férfiai egy Kolozsvárt felállítandó ref. felsőbb leánynevelő-intézetet akarnak felállítani. A munkálatok annyira előre haladtak, hogy jövőben Isten segédelmével tán meg is nyithatjuk. Beh jól tennék, ha a kiknek az Isten adott, megemlékeznének e felséges intézményről!

Vajda-Hunyadvára helyreállítása. Az ország évek óta sok pénzt költ arra, hogy a Hunyadiak ősi gyönyörű várát Vajda-Hunyadon helyre állítsa. A külső rész nagyjában el is készült már. Most a belső diszítésen dolgoznak. — Egy szép szobát, melyet „Aranyház“-nak neveznek, most akarnak ellátni belső festményekkel a falon (freskók). A képeket Székely Bertalan festőművész készíti a magyar ősmunda világából. — A ki arra jár, ne mulassza el megnézni nemzeti nagyságunk e régi emlékeit. Hadd gyönyörködjünk legalább a multon!

A világ Bécs. Bécs polgármestere a magyarfaló Lu eger most azon töri az eszét, hogyan lehetne Bécsnél még inkább elhomályosítani Budapestet és egy nagy kikötő várost csinálni belőle. Terve ez: 12 községet és két várost kell Bécshez csatolni a Duna balpartjáról s ezzel 154 □ klméterrel nő a területe s 60 ezerrel a lakószáma. Így területre London után következnek. Most arról tárgyalnak. — Hej a német sógor mindig lefőzésen járhatja az eszét.

Óriási bolondok-háza. Alsó-Ausztria nyugati szélén az uralkodó a napokban tette le egy korszakalkotó mű zárókövét; ez a mű a Mauer-Öhlingben levő alsó-ausztriai tartományi elmekórház. Az erdő kellő közepén fekvő óriási intézet 1000 betegre van tervezve; egy tucat pavilonból áll, melyek 200,000 m² beépített területet foglalnak el. Az intézet azt az elvet kívánja megvalósítani, hogy a betegeknek lehető legnagyobb szabadságuk legyen és úgy van megépítve, hogy veszélytelen örültek a környéken magán ápolásba is adhatók legyenek az intézet felügyelete és gondozása alatt. Az intézet az első e nemű a monarchiában és egyike a legnagyobb-szerűeknek az egész kontinensen.

Mátyás király serlege. Midőn Mátyás király 1487-ben Bécsujhely városába győzedelmesen bevont, a városnak egy serleget ajándékozott, mely 1462-ben készült és a késői gót izlésű ötvösművészet egy világhírű remeke. Ez a serleg a ma bécsujhelyi városi muzeumnak legértékesebb tárgya. Nemrég Goldschmidt W. S. frankfurti antikvárius 200.000 koronát ajánlott a serlegért; de a városi tanács Mayer alpolgármester javaslatára egyhangulag visszautasította az ajánlatot. — Kolozsvári ref. egyhá-

zunknak is van egy ily szép urvacsoraosztó-pohara, melyet I. Rákóczy György fejedelem ajándékozott. Ma ugyanaz az ember 12000 koronát ígér érte. — Mennyit nyernek értékben az ősök adományai.

Egy híres betyár vége. Híres betyár volt 16—18 év előtt a Dunántul Savanyu Józsi, de nem a Sobri Jóskák gavallér fajtájából, csak amolyan kapeza-betyár. Persze bekerült életfogytiglani fegyházra itélve Illavára; ott megtanulta a cipőkészítést, szorgalmas volt, pár száz forintot össze is takarított részére keresményéből a fegyház igazgatósága, s mert jól viselte magát, 15 év letelével föltételes szabadságra eresztették. Persze nem ment Dunántulra, a hol rossz emlékek utját állták volna boldogulásának, hanem letelepedett Gyöngyös környékén a benei pusztán s éldegélt tisztességesen, mint cipő- és csizmakészítő iparos. Legalább azt kell hinnünk, hogy tisztességesen élt, mert rossz hírt nem hallottunk felőle. S ime: melyik áldozatának régi átka fogant meg vajjon? Egy rövid gyöngyösi sürgöny azt adja tudtul, hogy „Savanyu József pusztá-benei cipészt lakásán orozva baltával meggyilkolták. Az ember gyakran esik ugyanazon verembe, melybe ő hullatott másokat. Az Isten nem ver bottal!

Halálsejtelem. Ő Felsége, a lapok szerint, egy nyilvános ünnepélyen egyik urhoz így szólt: Menynyi szépet építenek most! Persze ezeknek befejezését én már nem érem meg. Én már nem sok álélek... Bizony szomorú volna, ha így lenne. Nem csak azért, mert királyunk becsülni tanulta népeit, hanem, mert... aligha nem még rosszabb jövődőtől kell tartanunk. Ne adja Isten, hogy Ő Felsége rossz sejtelve egyhamar valóvá váljék!

A királynék kedvencz foglalkozásai. Egy angol nőiújság Európa királynéinak különösen kedvelt foglalkozásait sorolja fel. Alexandria királyné a fényképészetnek a hive. Azonkívül a tejgazdaság iránt is melegen érdeklődik. Régebben a kerékpározást is szerette, ujabban azonban inkább az automobil iránt érez rokonszenvet. A német császárné szintén rajong a fényképészetért, ugyannyira, hogy legidősebb fiára is ráragadt ez a szenvedély. Az orosz czárné kitűnő torzképeket rajzol s ezekből remek gyűjteményt állított össze. Ügyes színésznő és a zenének is nagy barátja. A szász királyné a keresztényi szeretet gyakorlásában találja örömét. Számos iskolát, árvaházat és szanatoriumot alapított. Vilma Német-Alföld királynője lovagol és korcsolyázik. — Norvégia és Svédország királynéja istenfélő, folyton vallásos könyveket olvas. — Carmen Sylva Románia királynéja Európaszerte ismert költőnő. Zenét és a kézimunkát is kedveli. — Belgium királynéja vádászatokra jár, kitűnően lovagol és istállót tart. Helena, az olasz királyné az automobil kedveli. Verseket is ír. Sarolta, Wüttemberg királynéja: a női mozgalmakkal törődik s roppantul kedveli a játékokat. — A spayol királyné a gyerekeket és a nyilvános szereplést kedveli. — Amália, a portugáliai királyné valamennyi között a legerélyesebb. Orvosi tanulmányokkal foglalkozik s kórházak javításán fáradozik. Draga, Szerbia királynéja, igen jótékony, a kórházakat gyakran látogatja. — Teréz, bajor herczegnő: tudományos értekezéseket ír. — Mária Valéria, királyunk legifjabb unokája, a költészetet szereti, ő maga is ír verseket és komponál énekeket. Nekünk úgy tetszik, hogy királyi trónuson is az a legelső, ki gyermekeinek és családjának él s ezek után a szász királyné példáját követi.